

VÝUKOVÝ PROGRAM

KOMUNIKACE A RÉTORIKA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/3.2.01/01.0018

Název projektu: Příprava lektorů pro vzdělávání dospělých

Název příjemce: Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Liberec, Jeronýmova
425/27, příspěvková organizace

Adresa: Jeronýmova 27
460 07 Liberec 7

Zřizovatel školy: Liberecký kraj
U jezu 642/2a
Liberec

Název vzdělávací aktivity: Komunikace a rétorika

Délka vzdělávací aktivity: 20 vyučovacích hodin

Forma studia: prezenční

Způsob ukončení studia: Písemný test a pohovor zaměřený na zásady správné komunikace a mluvních dovedností.

Certifikace: Osvědčení o absolvování kurzu

Zpracoval: Mgr. Jiří Vydra

OBSAH VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

Profil absolventa	str. 4
Charakteristika vzdělávací aktivity	str. 5
Učební plán	str. 6
Moduly	str. 7
Komunikativní dovednosti	str. 7
Rétorika a její význam při výkladu	str. 8
Modelové situace v pedagogickém procesu	str. 9
Praktická rétorická cvičení	str. 10
Dotazník k zajištění zpětné vazby	str. 11

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROFIL ABSOLVENTA

Hlavním cílem aktivity nazvané komunikace a rétorika je příprava lektorů ke správným verbálním a nonverbálním projevům v různých zájmových a sociálních skupinách. V rámci jednotlivých modulů budou prováděna různá cvičení a vytvářeny praktické ukázky modelových situací ke zlepšení komunikace a prosazení vlastního názoru.

Absolvent vzdělávací aktivity získá praktické dovednosti, které jsou potřebné pro vedení diskuze, případně se dají uplatnit v samostatném slovním projevu tak, aby splňovaly obecné standardy kladené na verbální projev. Vzdělávací aktivita vybaví absolventa vědomostmi a dovednostmi, které mu umožní dobře se orientovat v různých situacích a vhodně na ně reagovat.

Předpokládané výsledky vzdělávání

Absolvent bude připravován tak, aby:

- dokázal vhodně využít mluvené formy jazyka v různých situacích s ohledem na specifika daná prostředím a posluchačem
- byl schopen správně formulovat své myšlenky v souladu s normou a kodifikací výslovnosti v mluvené češtině
- uměl vést monolog i dialog podle správných pravidel komunikace
- dokázal rozpoznat různé poruchy řeči a vyvaroval se jich
- uměl proniknout do „řeči lidského těla“ a v rámci komunikace ji dokázal vhodně využít
- zvládl odpovídajícím způsobem řešit různé konfliktní a problémové situace v komunikaci mezi dospělými, ale i mezi dospělými a dětmi

Možnosti uplatnění absolventa

Vzhledem k charakteru náplně vzdělávací aktivity je uplatnění úspěšného absolventa široké. Aktivita je zaměřena na lektorskou činnost pro vzdělávání dospělých tak, aby absolvent dokázal nabyté vědomosti a praktické znalosti předat dál v rámci zmíněného vzdělávání dospělých. Frekventanti budou vybaveni vědomostmi a dovednostmi potřebnými pro výukové postupy dalšího vzdělávání dospělých.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

Pojetí a cíle vzdělávací aktivity

Cílem vzdělávací aktivity je umožnit lektorům získání nových poznatků a vhodných návyků v oblasti komunikace a rétoriky se zaměřením na správnost verbálních a nonverbálních projevů v různých zájmových a sociálních skupinách a prosazení vlastního názoru. Výukový program je koncipován tak, aby byl vhodně využitelný v rámci celoživotního učení a dalšího vzdělávání dospělých.

Studium bude zakončeno písemným testem a pohovorem zaměřeným na zásady správné komunikace a využití mluvních dovedností s orientací na řešení praktických situací.

Charakteristika obsahu vzdělávacího programu

Obsah celého vzdělávacího programu a návaznost jednotlivých modulů jsou koncipovány v souladu s požadavky současných trendů v oblasti celoživotního učení.

Kurz se člení na následující moduly:

- 01 – Komunikativní dovednosti
- 02 – Rétorika a její význam při výkladu
- 03 – Modelové situace v pedagogickém procesu
- 04 – Praktická rétorická cvičení

Jednotlivé moduly kurzu na sebe navazují, v jejich rámci lektori získají nové kompetence a zároveň si prohloubí poznatky z obecné rétoriky. Budou se lépe orientovat v oblasti komunikace, a to především mezi dospělými. Absolventi budou schopni své vědomosti předávat v dalších možných aktivitách, což koresponduje s hlavní náplní výukového programu, tedy celoživotní vzdělávání dospělých.

Vzdělávací aktivita a návaznost jednotlivých modulů reagují na aktuální potřeby společnosti v problematice vzdělávání dospělých.

Organizace výuky

Moduly budou realizovány v rozsahu 20 vyučovacích hodin při kombinaci interaktivních přednášek a praktických cvičení. Vzdělávací program je nutno absolvovat celý v rozsahu všech čtyř modulů. Každý z modulů je zakončen praktickými cvičeními a splněním konkrétních úloh. Hodinová dotace činí 5 hodin na modul. Jedna vyučovací hodina v délce 45 minut. Po absolvování celého programu bude posluchačům vystaveno osvědčení o absolvování programu.

Metodické postupy

Výuka bude probíhat kombinací interaktivních přednášek a praktických cvičení s přihlédnutím k individuálním potřebám jednotlivých účastníků kurzu.

Vstupní předpoklady

Cílovou skupinou aktivity jsou zájemci o vzdělávání dospělých z řad pedagogických pracovníků, zaměstnanci vzdělávacích agentur, nadací a zájemci s aspirací působit ve vzdělávání dospělých.

Způsob ukončení

Studium bude zakončeno písemným testem a pohovorem zaměřeným na zásady správné komunikace a využití mluvních dovedností s orientací na řešení praktických situací.

Způsob zajištění zpětné vazby

Zpětná vazba účastníků kurzu bude zabezpečena vytvořením vlastního programu celoživotního učení s využitím získaných poznatků a vyplněním dotazníku (příloha č. 1).

UČEBNÍ PLÁN

Název vzdělávací aktivity	Komunikace a rétorika		
Forma studia	prezenční		
Povinné moduly kurzu			
Název modulu	Kód modulu	Hodinový rozsah P/C	Způsob ukončení
Komunikativní dovednosti	01	4/1	Zápočet
Rétorika a její význam při výkladu	02	3/2	Zápočet
Modelové situace v pedagogickém procesu	03	3/2	Zápočet
Praktická rétorická cvičení	04	2/3	Zápočet
Celkem		20	Písemný test a pohovor

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MODULY

Název modulu:	Komunikativní dovednosti
Nominální délka:	5 hodin
Typ modulu:	povinný
Stručná anotace vymežující cíle:	
V rámci tohoto modulu se účastníci seznámí se základními pojmy z oblasti komunikace a komunikačních dovedností, zjistí rozdíly mezi psanou a mluvenou formou jazyka. Důraz bude kladen na jazykovou linearitu, objektivní realitu řeči a správnou produkci řeči. Pozornost bude zaměřena také na správnou artikulaci, respiraci a vnímání řeči.	
Předpokládané výsledky:	
Posluchač:	
<ul style="list-style-type: none"> – získá orientaci v základních pojmech z komunikace a komunikačních dovedností – uvědomí si rozdíly mezi mluvenou a psanou formou jazyka – dokáže využít fonetickou transkripci – bude umět správně využívat mluvidla k tvorbě řeči – dokáže správně řeč vnímat 	
Obsah modulu:	
<ul style="list-style-type: none"> – objasnění pojmů rétorika, komunikace, řeč, tvorba řeči – zaměření na rozdíly mezi psanou a mluvenou formou jazyka, produkci řeči, artikulaci, vnímání řeči 	
Doporučené postupy výuky:	
Interaktivní přednášky k vybraným celkům.	
Způsob ukončení certifikace:	
Zápočet	
Hodnocení výsledků uchazečů:	
absolvování praktického cvičení	
Doporučená literatura:	
Čechová, M.: <i>Komunikační a slohová výchova</i> . ISV, Praha 1998.	
Čechová, M. a kol.: <i>Čeština, řeč a jazyk</i> , ISV. Praha 2000.	
Hůrková - Novotná, J. – Šrámková, V.: <i>Mluvený projev a přednes</i> . Praha 1984.	
Palková, Z.: <i>Fonetika a fonologie češtiny</i> . Karolinum, Praha 1994.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název modulu:	Rétorika a její význam při výkladu
Nominální délka:	5 hodin
Typ modulu:	povinný
Stručná anotace vymezující cíle:	
<p>Modul je zaměřen především na zvukovou stránku jazyka, využití dechu a správného dýchání při mluveném projevu, dále na tvorbu zvuků a správné užívání artikulačního ústrojí. Frekventanti se seznámí s ortoepií a ortofonií. Modul bude dále koncipován tak, aby lektoři zvládli základní i rozšířenou normu a kodifikaci mluveného jazyka. Důležitým momentem bude také seznámení s různými poruchami řeči a jejich nápravou.</p>	
Předpokládané výsledky:	
<p>Posluchač:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se naučí správnému využití dechového a hlasového ústrojí při tvorbě řeči – dokáže správně artikulovat – dokáže správně vytvářet zvukové jednotky souvislé řeči – správně využívá větný přízvuk – je schopen rozeznat různé vady a poruchy řeči a dokáže se jich při projevu vyvarovat 	
Obsah modulu:	
<ul style="list-style-type: none"> – fonetika a fonologie – rétorika – přednes a výklad – respirace a artikulace – norma a kodifikace mluveného jazyka – poruchy a vady řeči a jejich náprava 	
Doporučené postupy výuky:	
Interaktivní přednášky k vybraným celkům.	
Způsob ukončení certifikace:	
Zápočet	
Hodnocení výsledků uchazečů:	
absolvování praktických cvičení	
Doporučená literatura:	
<p>Daneš, Fr.: <i>Intonace a věta ve spisovné češtině</i>. Praha 1957 Hála, B.: <i>Uvedení do fonetiky češtiny na obecném fonetickém základě</i>. Praha 1962. Hála, B. – Sovák, M.: <i>Hlas – řeč – sluch</i>. Praha 1962. Palková, Z.: <i>Fonetika a fonologie češtiny</i>. Karolinum, Praha 1994. Trávníček, Fr.: <i>Spisovná česká výslovnost</i>. 2. vydání 1940</p>	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název modulu:	Modelové situace v pedagogickém procesu
Nominální délka:	5 hodin
Typ modulu:	povinný
Stručná anotace vymezující cíle:	
Modul bude zaměřen především na vytváření modelových situací, které mohou nastat v průběhu pedagogického procesu v oblasti komunikace mezi žáky a učitelem. Lektoři budou seznámeni s modalitou a emocionalitou ve výpovědi a naučí se je správně užívat. Prostor bude věnován i příkladům projevů v různých sociálních a zájmových skupinách. Frekventanti se naučí svůj verbální projev kontextově členit a přizpůsobovat podle změn v postoji a pozornosti posluchače.	
Předpokládané výsledky:	
Posluchač:	
<ul style="list-style-type: none"> – se seznámí s různými modelovými situacemi a dokáže vhodně využít modalitu výpovědi – dokáže využívat emocionalitu výpovědi – naučí se přizpůsobovat a kontextově členit svůj projev vzhledem k aktuální situaci – umí svůj projev udržet na vysoké úrovni komunikačního dynamismu 	
Obsah modulu:	
<ul style="list-style-type: none"> – výpovědní modalita jistotní, voluntativní a evaluativní – emocionalita výpovědi – komunikační dynamismus – prostředky aktuálního členění výpovědi – komunikant a kontakt komunikantů 	
Doporučené postupy výuky:	
Interaktivní přednášky k vybraným celkům.	
Způsob ukončení certifikace:	
Zápočet	
Hodnocení výsledků uchazečů:	
absolvování praktických cvičení a modelových situací	
Doporučená literatura:	
Čechová, M. a kol.: <i>Čeština, řeč a jazyk</i> , ISV. Praha 2000.	
Hausenblas, K.: <i>Výstavba jazykových projevů a styl</i> . AUC 25, Praha 1971.	
Hübl, M.: <i>Brněnská plotňáčtina a jiné argoty</i> . Praha 1988.	
Kraus, J.: <i>Rétorika v dějinách jazykové komunikace</i> . Praha 1981.	
Kraus, J.: <i>Rétorika v evropské kultuře</i> . Academia, Praha 1998.	
Křivohlavý, J.: <i>Tajemství úspěšného jednání</i> . Grada, Praha 1995.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název modulu:	Praktická rétorická cvičení
Nominální délka:	5 hodin
Typ modulu:	povinný
Stručná anotace vymezující cíle:	
Modul bude zaměřen na praktické využití poznatků a vědomostí z rétoriky, dále pak na problematiku verbální a neverbální komunikace a jejich vzájemnou kombinaci. Lektoři poznají, jaké mohou být vztahy mezi komunikanty, co je to zkušenostní komplex komunikantů. Důkladně se seznámí s jednotlivými fázemi komunikačního procesu. Zároveň budou seznámeni s „řečí lidského těla“ a jejím významem při výpovědi.	
Předpokládané výsledky:	
Posлуhač:	
<ul style="list-style-type: none"> – získá praktické dovednosti v oblasti rétoriky – bude mít vědomosti o verbálně – neverbální komunikaci – naučí se správné přípravě komunikačního procesu – zaměří se na řeč lidského těla – naučí se řešit konfliktní situace – bude umět asertivně prosazovat své názory 	
Obsah modulu:	
<ul style="list-style-type: none"> – komunikační koncepce – loquce – recepce a perloquce – nonverbální prvky – proxemika, haptika, posurika, kinezika – různé oblasti skryté manipulace – asertivita ve výpovědi 	
Doporučené postupy výuky:	
Interaktivní přednášky k vybraným celkům.	
Způsob ukončení certifikace:	
Zápočet	
Hodnocení výsledků uchazečů:	
absolvování praktických cvičení různých komunikačních technik	
Doporučená literatura:	
Capponi, V., Novák, T.: <i>Sám sobě mluvčím</i> . Grada, Praha 1994.	
Čechová, M. a kol.: <i>Čeština, řeč a jazyk</i> , ISV. Praha 2000.	
Křivohlavý, J.: <i>Tajemství úspěšného jednání</i> . Grada, Praha 1995.	
Müllerová, O.: <i>Komunikativní složky výstavby dialogického textu</i> . AUC 76. Praha 1983.	
Thiel, E.: <i>Řeč lidského těla</i> . Bratislava 1993.	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č. 1

DOTAZNÍK PRO ZAJIŠTĚNÍ ZPĚTNÉ VAZBY ABSOLVENTŮ KURZU

Pozn.: Vyplňte, prosím, následující tabulku a u jednotlivých otázek zakroužkujte jednu z odpovědí.

Název absolvovaného vzdělávacího kurzu	Komunikace a rétorika
Datum	

1. Myslíte si, že osvojení znalostí a dovedností absolvovaného kurzu Vám pomůže lépe se orientovat v problematice komunikačních dovedností?

Ano Ne Částečně

2. Myslíte si, že zařazení kurzu Komunikace a rétorika do programu dalšího vzdělávání dospělých je vhodné?

Ano Ne Částečně

3. Předpokládáte, že danou problematiku využijete ve svém životě?

Ano Ne Částečně

4. Hodnotíte náplň kurzu jako dostačující pro poznání vlastních možností v rámci lektorské činnosti?

Ano Ne Částečně

5. Hodnotíte náplň kurzu jako dostačující pro další možnosti rozvoje učících se dospělých?

Ano Ne Částečně

6. Hodnotíte metody a formy výuky jako vyhovující?

Ano Ne Částečně

7. Hodnotíte časový rozsah výuky jako vyhovující?

Ano Ne Částečně

Vaše doporučení: